

Meer mariene soorten in Zeeschelde door droogte?

In opdracht van de Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie en de Waterdienst van Rijkswaterstaat maakten wetenschappers van het Institute for Marine Resources and Ecosystem Studies (IMARES) en INBO op verschillende plaatsen in het Schelde-estuarium visbestandsopnamen. In mei werd er simultaan met ankerkuil en gepaarde schietfuisen gevist op plaatsen zeer dicht bij elkaar. Daardoor zijn de resultaten goed vergelijkbaar.

Een ankerkuil bestaat uit een langgerekt, trechtvormig net dat bij sterk stromend water zowel bij eb als vloed voor anker wordt gelegd. Het net wordt opgehouden door een frame en vanaf een boot bediend. De stroming houdt gevangen vissen in het net.

De dubbele schietfuisen worden op de laagwaterlijn geplaatst. Elke schietfuis heeft twee lange fuisen, waartussen een net gespannen is. Binnenin de fuisen bevinden zich een aantal trechtvormige inken waarvan het smalle uiteinde naar achter is bevestigd. Eenmaal de vissen voorbij een ink zijn, kunnen ze nog moeilijk terug.

De locaties in België op de Zeeschelde zijn Steendorp, Antwerpen ter hoogte van de Kennedytunnel en het Paardenschor bij Doel. In Nederland visten we op de Westerschelde bij de Plaat van Walsoorden en bij de Paulinapolder.

Onze eerste resultaten tonen aan dat door de aanhoudende oostenwind en lage afvoer van

zoetwater door de lange droogte, de zoutinvloed op de meest inlands gelegen stations groter was dan vooraf verwacht. Mogelijk is de soortensamenstelling daardoor anders dan die die je kan verwachten bij een hogere waterafvoer. Met de ankerkuil vingen we immers duizenden haringlarven en veel sprot en zeebaars in de buurt van Steendorp. Ook met de fuisen vingen we daar mariene soorten zoals tong en zeebaars. In de Zeeschelde werden een opmerkelijk groot aantal steurgarnalen gevangen. Opmerkelijk was de vondst van een 85 cm grote zeeeprik nabij de Kennedytunnel.

In het najaar herhalen we de campagne. Dat zal het mogelijk maken om een vollediger beeld te krijgen van de vissamenstelling.

Jan Breine, jan.breine@inbo.be

Ook garnalen doen het goed in de Zeeschelde

Sinds mei 2007 wordt maandelijks een fuik opgesteld in de Schelde in Bornem (Weert), tegenover de Durmemonding. Het zoetwater gaat daar over in het licht brakke. Het INBO onderzoekt er de verspreiding van trekvisen. De fuik wordt telkens voor een periode van 24 uur op de laagwaterlijn van de Schelde geplaatst. Vrijwilligers tellen en identificeren de vissen en garnalen als bijvangst.

De langneussteurgarnaal blijkt de talrijkste kreeftachtige in het overgangsgedebied van brak naar zoet. De grootste aantallen worden elk jaar in de maanden september en oktober gevangen. Opvallend is de sterke toename van de maximale aantallen. In 2007 vingen we maximaal 64 stuks op 24 uur en in 2009 waren dat er ruim 26000, goed voor een kleine 30 kilogram. Dit voorjaar werden uitzonderlijk grote aantallen gevangen, wellicht doordat de zoutgrens stroomopwaarts verschoven is door de droogte. Opmerkelijk is dat ook de grijze garnaal, een soort die eerder langs de kust en in de Westerschelde verwacht wordt, doordringt tot het licht brakke deel van de Schelde.

Niet alleen vissen, maar ook garnalen lijken dus te profiteren van de verbeterde waterkwaliteit. Dat is goed nieuws, want garnalen vormen een belangrijke schakel in het voedselweb. Langneussteurgarnalen voeden zich met kleinere kreeftachtigen en grijze garnalen eten voornamelijk plantenresten. Beide soorten vormen op hun beurt een voedselbron voor vissen.

Tom Van den Neucker, tom.vandenneucker@inbo.be

Yves Maes

Schietfuisen en ankerboot

Biodiversiteit en Volksgezondheid

Op 30 november 2011 organiseert het Belgisch Platform Biodiversiteit een conferentie over de natuurlijke relatie tussen biodiversiteit en volksgezondheid. De conferentie heeft als belangrijkste doel het bij elkaar brengen van een diversiteit aan wetenschappelijke en beleids-experts. Meer informatie op www.biodiversity.be/health.